

İbadet farklılıkları ve uyum problemi

Ermenek'ten Kaya Bey: "Ben Şafiî mezhebinden olup, çevrem Hanefî mezhebinden. Şafilere vitir namazı 2 rekât + 1 rekât kılınıyor ve Hanefî mezhebine göre vitir namazı selâmla kesilmeden kılınıyor. İmam Hanefî olduğu zaman imama mı uymalıyım yoksa tek başına mı kılmalıyım veya iki rekâtı cemaatle kılıp 3. rekâtımı tek mi kılmalıyım?"

İsveç Stockholm'dan Adil Bilici: "Yurtdışında teravih kılıyoruz. Cemaatimizde çoğunluk Arap kardeşler. Teravih sonu imamın sesli kıldıracağı (Türkiye usulu) vitr-i vacip namazımıza itiraz ediyorlar, kısa oluyor diye. Üçüncü rekât sonunda ve tekbirde okuduğumuz Allahümme İnnâ nestâînüke duasını onlar gibi elleri yukarı açarak sesli dua gibi ve dua ekleyerek uzatarak okusak olur mu? Hükmü nedir?"

VİTİR NAMAZLARINDA BİRLİK

Günümüzde dünya bir köy gibi küçüldü. Hanefiler ve Şafiîler gibi farklı mezhep salikleri birçok yerde iç içe yaşıyorlar. Komşudurlar, iş arkadaşlarıdır, aynı namaz cemaatine birlikte iştirak sahibidirler. Dolayısıyla hükmen sünnet veya vacip olan bazı ibadetlerde birlik içinde olmanın ihtiyaç olduğu bazı yerler söz konusudur.

Bunlardan birisi vitir namazıdır. Vitir namazı Hanefilerde vacip, Şafiîlerde ve diğer

mezheplerde sünnet bir namazdır. Vitir namazında kunut okumak da keza Hanefîlerde vacip, diğer mezheplerde sünnettir.

Vitir namazında Hanefîlerde ikinci rekâttan sonra selâm vermeyip üçüncü rekâta kalkarak üç rekâtı tek selamla kılmak sünnet; Şafiîlerde bu caizdir. Şafiîlerde iki selamla kılmak, yani ikinci rekâttan sonra selam vererek, üçüncü rekâtı ayrıca tek selamla kılmak sünnettir.

Şafiîlerde her üç rekâtı tek selamla kılmak caiz olduğuna göre, Şafiî birinin Hanefî bir imama uymasında ve tek selâmla vitir namazını kılmasında bir sakınca yoktur. “Hanefî mezhebini takliden vitir namazını kılmaya” diye niyet ederse, kıldığı namaz Hanefî içtihadına göre sahih olduğundan namazında bir proplem kalmaz.

Bir diğer husus da kunut duaları ve kunut okunan yerlerdir. Hanefîlerle Şafiîlerin okudukları kunut duaları farklı metinlerdir. Kunut okudukları yerler de farklıdır. Hanefîler zamm-ı sureden sonra, rükûdan önce tekbir alarak kunut okuyorlar. Şafiîler ise rükûdan sonra elleri dua eder vaziyette açarak kunut okuyorlar.

Burada da, uyduğumuz imam kunutu nerede ve nasıl okuyorsa ona uymak caiz ve sahihtir. Hanefî imam zamm-ı sureden sonra tekbir alıp elleri bağlayarak kunut okuyorsa, biz de hangi mezhepte olursak olalım imama uyarak burada kunut okuruz. Şafiî imam rükûdan sonra doğrulunca ellerini açar ve kunut okumaya başlarsa, biz de keza hangi mezhepte olursak olalım, Şafiî imama uyarız ve kunutu burada ellerimizi açarak okuruz.

DÖRT MEZHEP HAKTIR

Çünkü dört mezhep de haktır. Mezhepler arasında böyle uygulama intikallerinde-keyfî olmamak ve su-i istimal etmemek şartıyla—hiçbir sakınca yoktur. İmam hangi mezhebe göre kıldırıyorsa aynen imama uymak gerekir. Esasen baştaki niyetimizde “uydum imama” dediğimizde zaten imama teslim olmaktayız. Artık namazın içinde imamdan ayrılarak bizim selam vermemize gerek kalmıyor.

Eğer mezhep ve uygulama farkı nedeniyle imama uymak istemiyorsak, vitir namazını müstakil kılabiliriz. Farz bir namaz olmadığından, imama uyarak cemaatle kılmamız şart değildir.

Ama imamla kılmaya niyet etmişsek, imamın mezhebine uymamız gerekiyor.